

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра новітньої історії України

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В НОВІТНЮ ДОБУ
для здобувачів вищої освіти

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальність **014 Середня освіта**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Середня освіта (історія)**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Черевичний Геннадій Семенович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Черевичний Геннадій Семенович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри новітньої історії України

(підпис)

(Андрій ПИЖИК)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від « 30 » 06 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » 06 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Наталія ТЕРЕС)
(прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – сформувати у здобувачів освіти сучасне розуміння основних тенденцій розвитку української освіти у новітню добу.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* понятійний апарат, джерела, фактичний матеріал по проблемі.
2. *Вміти* опрацьовувати системно історіографічні джерела з історії освіти в Україні.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, структурно-функціонального та системного аналізу; виявлення тенденцій та закономірностей розвитку освіти.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Наукова візія сучасної історіографії та наукових результатів досліджень формування системи освіти та її еволюції. Розкриття особливостей становлення освітньої системи на різних етапах розвитку України в новітню добу. Аналіз основних концепцій та напрямів розвитку освіти. Розкриття особливостей формування української освіти у сучасну епоху.

4. Завдання (навчальні цілі): формування навичок системного аналізу освітнього процесу, компаративного бачення його у контексті світового досвіду; вивчення теоретичних основ досліджень про освіту; вироблення навичок роботи з відповідною науковою літературою і комплексом джерел.

Дисципліна «Історія освіти в Україні в новітню добу» має значний світоглядний аспект, що передбачає вироблення в професійних викладачів історії навичок самостійних оцінок і власних суджень щодо історико-теоретичних проблем освіти.

Дисципліна спрямована на формування компетентностей:

ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 13. Здатність застосовувати основні етапи історичного процесу навчання історії для планування та організації освітньо-виховного процесу при вивченні історії.

ФК 19. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> основні терміни та поняття дисципліни. Зміст виховних і освітніх процесів у новітню добу	<i>Лекція, модульний контроль</i>	<i>Модульний контроль, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів</i>	10%
1.2	<i>Знати</i> головні історичні факти, які мали відношення до періодів розвитку освіти в Україні	<i>Лекція, модульний контроль</i>	<i>Модульний контроль, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів</i>	10%
2.1	<i>Вміти</i> визначати специфічні риси системи освіти в різні періоди новітньої доби	<i>Лекція; семінарське заняття; самостійна робота</i>	<i>Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не</i>	15%

			<i>менше 60 % балів</i>	
2.2.	<i>Вміти орієнтуватися у змісті навчально-виховного процесу у зазначений період</i>	<i>Лекція; семінарське заняття; самостійна робота</i>	<i>Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів</i>	20%
2.3	<i>Вміти аналізувати особливості сучасного освітнього процесу у контексті світового досвіду</i>	<i>Лекція; семінарське заняття; самостійна робота</i>	<i>Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів</i>	20%
2.4	<i>Вміти з'ясувати ступінь адаптивності навчального процесу сучасним вимогам</i>	<i>Семінарське заняття; самостійна роботи</i>	<i>Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті; Есе, набрання не менше 60 % балів; Іспит, набрання не менше 60 % балів</i>	15%
2.5	<i>Вміти визначати особливості освітніх моделей та специфіку навчального процесу відповідно до вимог конкретного часу, а також характеризувати розвиток причинно-наслідкових зв'язків та основні тенденції розвитку</i>	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Робота на семінарському занятті, набрання балів на кожному семінарському занятті</i>	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ОК 26)/ Програмні результати навчання	1.1	1.2	2.1.	2.2.	2.3	2.4	2.5.
15. Вміти характеризувати об'єктивно та неупереджено історично події та постаті різних історичних періодів		+	+				
16. Уміти переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмету історії, чітко і логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки	+			+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання здобувачів освіти:

Семестрове оцінювання:

1. *Робота на семінарських заняттях*: РН2.1, РН2.2, РН 2.3, РН2.4, РН2.5 – 30 балів/18 балів*.
2. *Самостійна робота 1 та 2 (есе)*: РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН2.4 – 20 балів/12 балів.
3. *Модульний контроль 1 та 2*: РН1.1, РН1.2 – 10 балів/6 балів.

*максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- оцінюються такі результати навчання студента: вміння характеризувати особливості становлення, суспільно-політичні та соціально-економічні умови і розвиток освіти, освітніх установ, навчального процесу, концепцій розвитку освітніх систем та їх імплементацій в Україні у новітню добу.
- форма проведення екзамену – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;
- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали**.

Необхідна умова допуску до екзамену: студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум)**. **Рекомендований мінімум допуску до екзамену 36 балів**.

7.2. Організація оцінювання:

Контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання самостійної роботи ЗМ1 та ЗМ2 (есе); бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань або загальних теоретичних питань за вибором викладача), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу здобувачів вищої освіти, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять вступ і теми 1-6, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7-10.

Оцінка успішності знань здобувачів вищої освіти здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, тестові завдання) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

<i>Змістовий модуль 1. Історія освіти в Україні з початку ХХ століття і до постановня суверенної держави</i>			<i>Змістовий модуль 2. Історія освіти в умовах трансформації наприкінці ХХ – початку ХХІ століття</i>			Іспит
30 залікових балів (максимум) 18 балів (мінімум)			30 залікових балів (максимум) 18 балів (мінімум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота	Семінарські заняття	Модульний контроль (теоретичні питання)	Самостійна робота	Семінарські заняття	Модульний контроль (теоретичні питання)	
10 (максимум)	15 (максимум)	5 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	5 (максимум)	
6 (мінімум)	9 (мінімум)	3 (мінімум)	6 (мінімум)	9 (мінімум)	3 (мінімум)	
						24 бали (мінімум)

ПЕРЕЛІК ВИДІВ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ ТА ЇХ ОЦІНКА

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **12-ти бальною**, яка в подальшому переводиться в залікові бали.

<i>Види роботи на семінарському занятті</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Доповідь на семінарському занятті	5
Доповнення на семінарському занятті	3
Участь у дискусії на семінарському занятті	3
Узагальнення, підведення підсумку семінарського заняття	2
Підготовка і захист презентації	5
Експрес-контроль на семінарському занятті	1

Таблиця переведення балів за роботу на семінарських заняттях у залікові бали

Залікові бали	Набрана кількість балів з <u>одного змістового блоку (4 заняття)</u>	Набрана кількість балів з <u>одного змістового блоку (3 заняття)</u>
15	47–48	35–36
14	45–46	32–34
13	42–44	30–31
12	38–41	28–29
11	35–37	26–27
10	32–34	24–25
9	29–31	22–23
8 балів та менше не зараховуються оскільки становлять менше 60%	Менше 29 балів набраних за роботу на семінарських заняттях не зараховується оскільки становлять менше 60 % і в залікові бали не переводяться	Менше 22 балів набраних за роботу на семінарських заняттях не зараховується оскільки становлять менше 60 % і в залікові бали не переводяться

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи здобувачів вищої освіти є опрацювання як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі тестування.

Самостійна робота виконується здобувачем вищої освіти упродовж змістового модуля після проходження певної теми у вигляді поглибленого опрацювання матеріалу теми і оцінюється у вигляді написання есе, кожне з яких оцінюється до 10 балів для одного ЗМ.

Критерії оцінювання самостійної роботи: (від 0 до 10 балів)

Індивідуальне творче завдання. Підготовка есе з обраної теми – до 10% балів.

Вимоги до есе:

- обсяг не більше 4 сторінок (без додатків);
- самостійність у викладі матеріалу;
- здавати у роздрукованому вигляді з підписом і в електронному форматі на адресу:

gscherevichnyj@knu.ua

Структура есе:	Бали (максимум):
Актуальність теми	1 бал
Мета есе	1 бал
Виклад основного матеріалу	до 2 балів
Узагальнення	до 2 балів
Власне бачення проблеми	до 3 балів
Використання джерел та літератури	1 бал

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**, зокрема, Контрольна робота ЗМ1 і Контрольна робота ЗМ2.

Участь здобувачів вищої освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі у вигляді відповіді на теоретичні питання.

Два теоретичні питання мають містити розгорнуту відповідь на поставлене завдання. Кожне з них оцінюється максимум у 2,5 бали.

Критерії оцінювання модульного контролю у вигляді відповідей на теоретичні питання:

а) глибоке розкриття теоретичного питання	2,5 балів;
б) повна коротка відповідь	2 бали;
в) неповна відповідь	1-1,5 бали;
г) незадовільна відповідь чи повністю відсутня	0-0,5 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за МК – 5 балів. Здобувач вищої освіти, який не виконав вимоги самостійної роботи, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до чинних нормативних документів університету.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль знань студентів у формі письмового іспиту.

Екзаменаційний білет з дисципліни містить два запитання, відповідь на кожне з яких оцінюється у діапазоні від 0 до 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Критерії оцінювання залікових завдань:

Бали	Критерії оцінювання
20–18	Відповідь повна, наявні власне бачення проблеми, використання джерел та історіографічної інформації, зроблені ґрунтовні висновки
17–15	Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу
14–12	Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання
11–9	Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки
8–6	Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми
5–3	Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу
0–2	Відповідь має значні помилки, або відсутня

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90–100
Добре / Good	75–89
Задовільно / Satisfactory	60–74
Незадовільно / Fail	0–59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.				
Історія освіти в Україні з початку ХХ століття і до постановня суверенної держави				
1.	Вступ Тема 1. Предмет та завдання курсу – освітньо-наукові дефініції	2	-	5
2.	Тема 2. Національна система освіти: передумови становлення та особливості розвитку на початку ХХ ст.	2	2	5
3.	Тема 3. Освіта за доби Української національної революції	4	2	5
4.	Тема 4. Створення та подальший розвиток радянської моделі освітньої галузі 1920-1930-х рр.	4	2	5
5.	Тема 5. Стан освіти у період Другої світової війни та в повоєнну добу	2	-	5
6.	Тема 6. Тенденції розвитку освіти у 50–80-ті рр. ХХ ст.	4	1	5
7.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1 (теоретичні питання)</i>	-	1	-
Змістовий модуль 2.				
Історія освіти в умовах трансформації наприкінці ХХ – початку ХХІ століття				
9.	Тема 7. Передумови реформування сфери освіти на межі 80–90-х рр. ХХ ст.	2	2	4
10.	Тема 8. Основні напрями модернізації освітнього потенціалу з постановням суверенної України	2	2	4
11.	Тема 9. Трансформації освітянського середовища наприкінці 90-х–2000-х рр.	4	-	4
12.	Тема 10. Процес інтеграції освіти України в європейський освітній простір	4	1	4
14.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (теоретичні питання)</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	30	14	46

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 14 год.

Самостійна робота – 46 год.

9. Рекомендовані література та джерела:

Основна

1. *Актуальні проблеми управління закладами освіти в контексті стратегії модернізації освітньої галузі* : кол. монографія / за заг. ред. В. П. Кравця, Г. М. Мешко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. – 310 с.

2. *Андрущенко В. П.* Феномен освіти : монографія : у 5 кн. / Віктор Петрович Андрущенко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Асоц. пед. ун-тів України та Європи ; вступ Віктор Петрович Андрущенко ; відп. за вип. Раїса Шулигіна. – Суми : Університетська книга, 2020. Кн. 4 : Українська освіта: історія становлення, розвиток, модернізація / Наук. ред. Н. В. Кочубей. – 2021. – 559 с.

3. *Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали* / кол. автор. ; за заг. ред. О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. – Київ : Педагогічна думка, 2021. – 192 с.

4. *Інноваційний університет: концепція становлення і розвитку* : монографія / І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, С. І. Устич [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Артёмова. – Ужгород :

ДВНЗ УжНУ, 2016. – 524 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 30). – URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/22130/1/інновац_універ_.PDF.

5. *Теорія та практика змішаного навчання: монографія* / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренко. – Харків : «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.

6. *Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття* (авт. кол.: В. Литвин (кер.), В. Андрущенко, С. Довгий та ін.). – Кн. 1: Пріоритет інтелекту. – Київ : Навч. книга, 2003. – 640 с.); *Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття* (Авт. кол.: В. Литвин (кер.), В. Андрущенко, С. Довгий та ін.). – Кн. 2: Освіта і наука: творчий потенціал державо-і культуротворення. – Київ : Навч. книга, 2003. – 672 с.; *Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття* (Авт. кол.: В. Литвин (кер.), В. Андрущенко, С. Довгий та ін.). – Кн. 3: Модернізація освіти. – Київ : Навч. книга, 2003. – 943 с.

7. *Січкаренко Г. Г.* Трансформації вищої освіти в незалежній Україні: монографія. – Київ : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 362 с.

8. *Черевичний Г. С.* Вища освіта в Україні на зламі епох : монографія. – Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2002. – 122 с.

9. *Черевичний Г. С.* Нариси історії науки і вищої освіти в Україні ХХ століття: навч. посібник. – Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2003. – 279 с.

Додаткова

1. *Березівська Л. Д.* Реформування загальної середньої освіти в Україні у ХХ столітті крізь призму джерелознавства : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Л. Д. Березівська ; НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. – 251 с.

2. *Державна національна програма «Освіта»: Україна ХХІ ст.* / Інститут системних досліджень. Відп. за вип. С. С. Павловський. – Київ, 1994. – 62 с.

3. *Закон України «Про освіту».* – URL : <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>.

4. *Куклін О. В.* Економічні аспекти вищої освіти. – Київ : Знання України, 2008. – 331 с.

5. *Курило В. М., Шепотько В. П.* Освіта України і науково-технічний та соціальний прогрес: історія, досвід, уроки. – Київ : «Деміур», 2006. – 432 с.

6. *Кучеренко С.Ю.* Сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні. – URL : <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=698266>.

7. *Литвиненко Т. А.* Приватні середні та вищі навчальні заклади в українській національній системі освіти в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. // Збірник наукових праць Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Серія «Історія та географія». – Харків, 2014. – Вип. 51. – С. 74-78.

8. *Литвиненко Т. А.* Приватні середні та вищі навчальні заклади в українській національній системі освіти в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. – URL : <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/hisgeo/article/view/1629>.

9. *Нариси з історії розвитку диференційованого підходу до організації навчання в українській школі (кінець 30-х – 80-ті рр. ХХ ст.)* : посібник / Кол.-в авт. : О. В. Сухомлинська, Н. П. Дічек, Л. Д. Березівська, Н. М. Гупан, Л. В. Пироженко та ін. ; за заг. ред. д. п. н., проф. Н. П. Дічек. – Київ : Педагогічна думка, 2018. – 768 с.

10. *Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія* : монографія / М-во освіти і науки України, НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, Вища пед. шк. Спільки польських вчителів [та ін.] ; за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огнев'юка, Світлани Сисоевої [та ін.] ; [наук. рада: Василь Кремень, Тадеуш Левовицький, Віктор Огнев'юк, Ольга Сухомлинська]. – Київ : Едельвейс, 2013. – 459 с. – URL : https://lib.iitta.gov.ua/711911/1/ukr_pol_monograf_478_06.pdf.

11. *Січкаренко Г. Г.* Історичний досвід перебудови вищої освіти в Україні (1985–2005 рр.): монографія. – Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2014. – 360 с.

12. *Сидоренко О. Л.* Місце і роль зовнішнього незалежного оцінювання в становленні національної системи моніторингу якості освіти в Україні : монографія; Нар. укр. акад. –

Харків : Вид-во НУА, 2021. – 332 с. – URL : <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/2122/1/Sidorenko.pdf>.

13. *Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України: монографія* / В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. Гуржій, М. І. Жалдак, М. П. Лещенко, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий, В. В. Олійник, О. М. Спірін, М. П. Шишкіна / наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. – Київ : Компрінт, 2019. – 214 с. – URL : <https://lib.iitta.gov.ua/718652/>.

14. *Черевичний Г. С.* Новації міжвузівських обмінів у галузі міжнародного співробітництва (на прикладі КНУ ім. Тараса Шевченка). Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід: зб. матер. коннф. (Відень, Австрія, 21-24.11.2017). – Дніпро-Відень, 2017. – Т. 1. – С. 164-170 [400 с.]

15. *Якимчук О.* Соціокультурні та економіко-політичні передумови створення державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття») // Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Серія «Філософія». – Харків: ХНПУ, 2018. – Вип. 51. – С. 164-175.

16. *Ямнюк В. В., Тулай О. І.* Особливості фінансування освітньої сфери в Україні // Збірн. тез. доп. Четвертої Всеукр. Інт.-конф., м. Тернопіль, 14 груд. 2018 р. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – С. 126-131.

17. *Cherevychnyi G. S.* The Image of an Ukrainian Lecturer at the Turn of the 20th–21st Centuries: Experience Historical of the Beginning of the Transformation of the Educational System / G. S. Cherevychnyi, M. L. Rostoka // World Science. Warsaw: RS Global Sp. z O. O. (Scientific Educational Center, Poland). 2020. – Vol. 2, № 1 (53). – pp. 34-39. DOI : https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/31012020/6902/. – In: Index Copernicus, Academia.edu, Cite Factor, Google Scholar, Biblioteka Narodova. (English).

18. *Cherevychnyi G. S.* Transdisciplinary Paradigm the STEM-management the a Knowledge in the Context of the Adaptive Approach / M. L. Rostoka, G. S. Cherevychnyi // World Science. – Warsaw : RS Global Sp. z O. O., 2018. – Vol. 2(10 (38)). – С. 4-9. – URL : https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/31102018/6180. – In: Index Copernicus, Academia.edu, Cite Factor, Google Scholar, Biblioteka Narodova (English).

19. *Cherevychnyi G. et al.* Philosophy of a Transdisciplinary Approach in Designing an Open Information and Educational Environment of Institutions of Higher Education / Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, Vol. 13(3), 2021. pp. 548-567. DOI : <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/466>. In: Web of Science; EBSCO; Google Scholar; ICI Journals Master List – Index Copernicus; Ideas RePeC; Econpapers; Socionet; CEEOL; Ulrich ProQuest; Cabell, Journalseek; Scipio; Philpapers; KVK; WorldCat; CrossRef; J-GATE. (English).

20. *Cherevychnyi G. et al.* (2022). Students' Readiness to Distance Learning: Results of Research in the Institutions of Higher Education / O. Banit, A. Shtepura, M. Rostoka, G. Cherevychnyi, O. Dyma // Lecture Notes in Networks and Systemsthis, 389 LNNS, pp. 426–434. In: Scopus, Web of Science, Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-93904-5_43 (in English).

10. Додаткові ресурси:

Education: Modern Discourses : scientific journal / National Academy of Educational Sciences of Ukraine. – Київ : [б. в.], 2018. – Переклад заголовку: Освіта: сучасні дискурси. – Editor in chief : Kremen V., Ed. : Lugovyi V., Sysoieva S. URL : http://emdnaes.org.ua/index.php/Educ_Mod_discourse .

Кафедра новітньої історії України URL : <http://novitukr.history.knu.ua/>